

Arbeidsmarkedet nå – august 2008

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Statistikk og utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Johannes Sørbo, Johannes.Sorbo@nav.no, 27.august 2008.

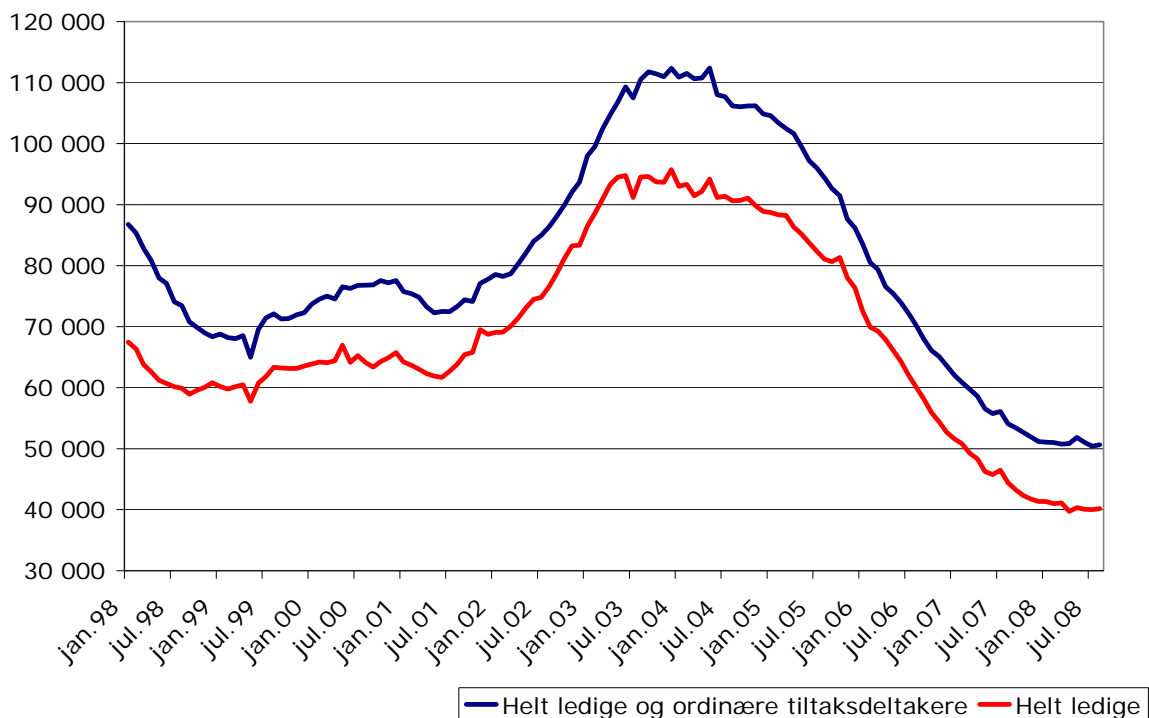
Stabil ledighet

I august økte den registrerte ledigheten med 100 personer, justert for vanlige sesongvariasjoner. Summen av tiltaksdeltakere og helt ledige økte i samme måned med 200 personer. Trenden med lavere tilgang av ledige stillinger fortsatte i august, noe som indikerer at etterspørselen etter arbeidskraft nå er noe redusert.

Ved utgangen av august var det 44 400 registrerte ledige hos NAV, en nedgang på 9 prosent sammenlignet med samme måned i fjor. Antallet ledige utgjorde 1,8 prosent av arbeidsstyrken.

Tilgangen av nye ordinære arbeidssøkere er stabil på et rekordlavt nivå. Det har også vært en liten nedgang blant de ledige med kortest arbeidssøkervarighet. Denne nedgangen kommer blant kvinner, mens menn med kort arbeidssøkervarighet har hatt en liten økning det siste året.

Figur 1. Utviklingen antallet registrerte helt arbeidsledige og summen av ordinære tiltaksdeltakere og helt arbeidsledige. Sesongjusterte tall. Januar 1998 – august 2008.

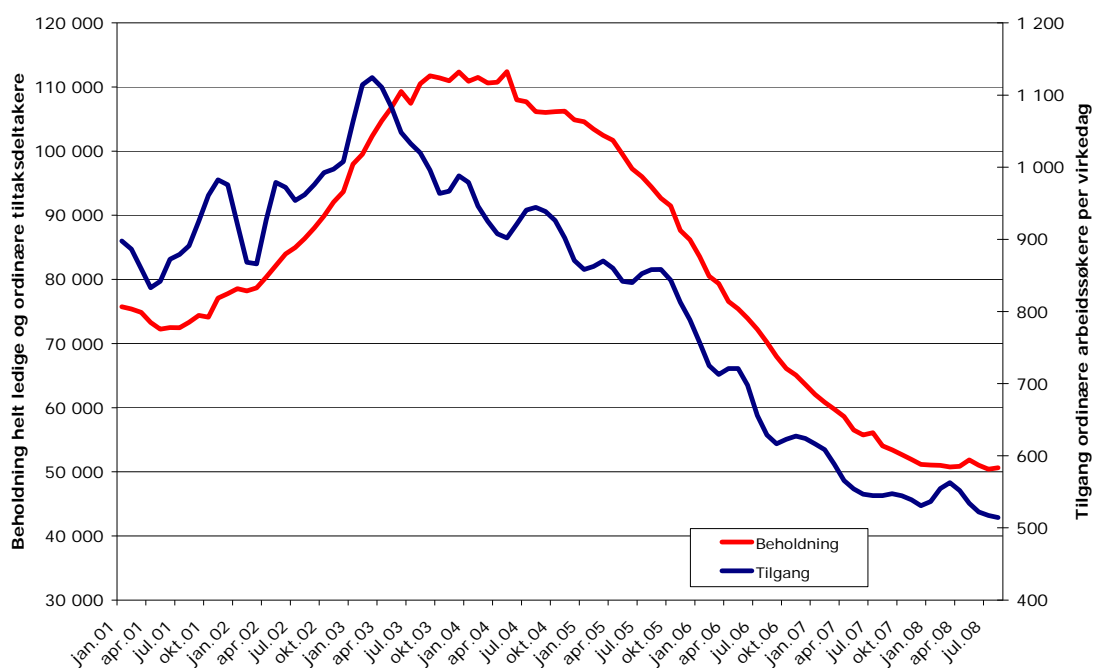

Kilde: NAV.

Lav tilgang av nye arbeidssøkere

Tilgangen av nye arbeidssøkere fortsatte å gå ned i august og er nå lavere enn den var på sitt laveste nivå i fjor, se figur 2.

Figur 2: Tilgang av ordinære arbeidssøkere per virkedag, beholdning av summen av helt arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001-august 2008.

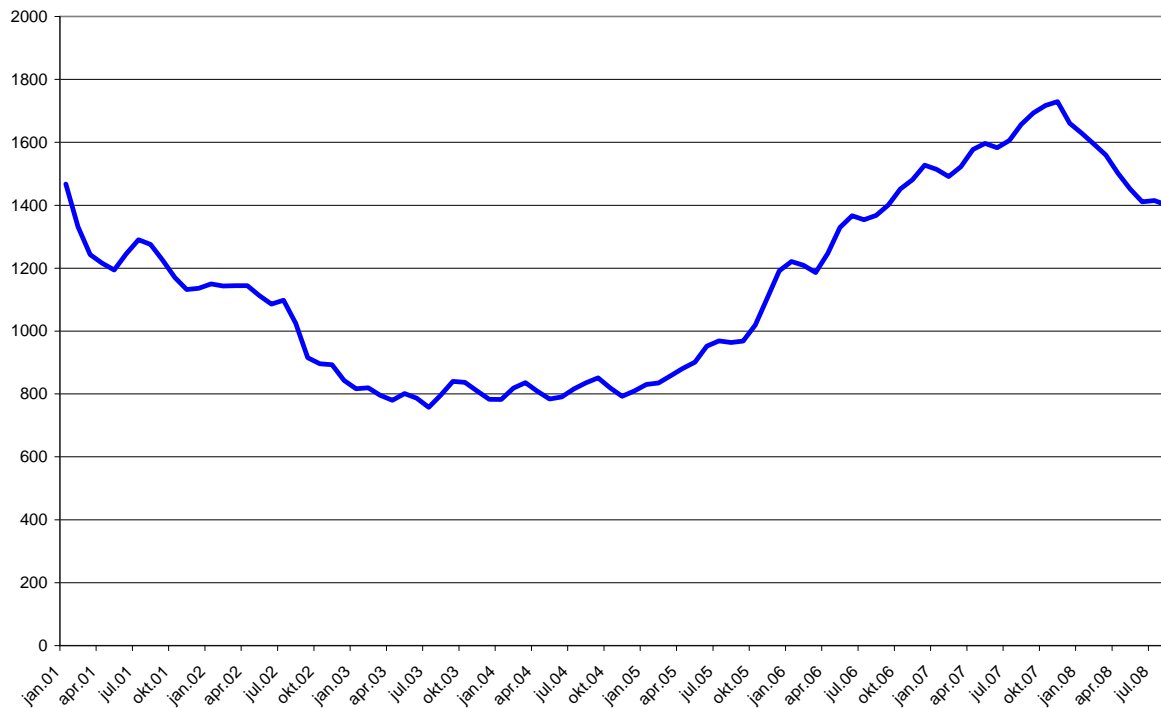

Kilde: NAV.

Færre ledige stillinger

Av figur 3 ser vi at tilgangen på nye stillinger de siste månedene har vært stabil på et høyt nivå. Ser vi på perioden fra høsten 2007 og frem til i dag er imidlertid trenden klart negativ. Sammenlignet med august i fjor blir det nå utlyst færre stillinger innen alle yrkesgrupper så nær som akademiske yrker. Størst nedgang har det vært innen industriyrker og bygge- og anleggsyrker. Innen bygg og anlegg øker også arbeidsledigheten, og innenfor denne yrkesgruppen er etterspørselen etter arbeidskraft synkende.

Figur 3: Tilgang ledige stillinger per virkedag. Stillinger utlyst i media, registrert av arbeidsgiver på nav.no eller meldt til NAV. Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001-august 2008.

Kilde: NAV.

Den økonomiske utviklingen internasjonalt

Den økonomiske utviklingen i Europa har vært svært svak i det siste, med et fall i BNP i andre kvartal i år på 0,2 prosent. Dette er første gang siden 1993 at Euroområdet har negativ vekst. Særlig var utviklingen svak i Tyskland, som etter en sterk vekst i første kvartal hadde en negativ vekst i BNP på 0,5 prosent i andre kvartal. Ordreinngangen har også svekket seg tydelig i det siste og dette tyder på at den svake utviklingen vil fortsette.

I Sverige har omslaget vært merkbart, og årsveksten i BNP er nå på omtrent samme nivå som i 2000/2001. Industriproduksjonen har utviklet seg svakt den siste tiden og ordreinngangen indikerer en fortsatt svak utvikling. Det er særlig lav etterspørsel fra utlandet som bidrar til å trekke veksten i Sverige ned. Den lave økonomiske veksten har gjort at det i løpet av det siste året har vært nullvekst i sysselsettingen. Arbeidsledigheten har også vært stabil i denne perioden.

I USA har ikke veksten avtatt så mye som flere indikatorer skulle tilsi. En av grunnene til dette er en svak dollar som har ført til høy eksport. Foreløpige tall viser at den amerikanske økonomien vokste med 1,9 prosent målt i årlig rate i andre kvartal i år.

Både salget av boliger og boligprisene fortsetter å falle, og mange klarer ikke lenger å betjene lånene sine. Urolighetene på finansmarkedene er trolig heller ikke over. Banker blir fortsatt lagt ned som følge av store boliglån, og de to største boliglånsbankene Fannie Mae og Freddie

Mac har en usikker fremtid. Finanskrisen, økt arbeidsledighet og nedgangen på boligmarkedet gjør også at delstatene i USA mister store skatteinntekter og dermed må kutte utgiftene sine. Dette vil kunne bidra til ytterligere nedgang i amerikansk økonomi.

I Kina er det tegn til at den rekordhøye veksten som har vært de siste årene nå ser ut til å avta. I andre kvartal var den årlige veksten på 10,1 prosent. Dette var det fjerde kvartalet på rad med en nedgang i vekstraten. Samtidig viser tall nå at ordreinngangen fra eksportmarkedene har falt.

Utviklingen i norsk økonomi

Foreløpige BNP-tall bekrefter omslaget i norsk økonomi med en markert nedgang i veksten. I første kvartal var veksten i Fastlands-Norge på -0,1 prosent, mens det i andre kvartal var en økning på 0,6 prosent. Veksten i første halvår tilsvarer dermed en årlig vekstrate på 1,6 prosent. I 2006 og 2007 var veksten på henholdsvis 4,8 og 6,2 prosent.

En viktig grunn til den lave veksten er utviklingen i det private konsumet, som nå over en lengre periode har flatet ut. Høyere rente og fortsatt fallende boligpriser vil føre til at veksten i det private konsumet også framover etter all sannsynlighet vil være lav. Omsetningstall for boligssalg viser nå en svært negativ utvikling. I følge tall fra boligprodusentenes forening ble det omsatt 34,2 prosent færre nye boliger i andre kvartal i år sammenlignet med samme kvartal i fjor. Den store nedgangen i boligbyggingen vil trolig resultere i flere konkurser og økt arbeidsledighet innen byggenæringen.

SSBs konjunkturbarometer gir klare indikasjoner på at norsk økonomi også framover vil gå igjennom en periode med lavere vekst. Til tross for fortsatt vekst i produksjonsvolumet i industrien viser den sammensatte konjunkturindikatoren nå verdier som er på nivå med målinger i 2003. Færre ledere peker nå på at arbeidskraft representerer en begrensende faktor på produksjonen og stadig flere peker på at det er etterspørsels- og konkurranseforhold som nå begrenser produksjonen. Det er særlig trevareindustrien som nå melder om dårligere tider.

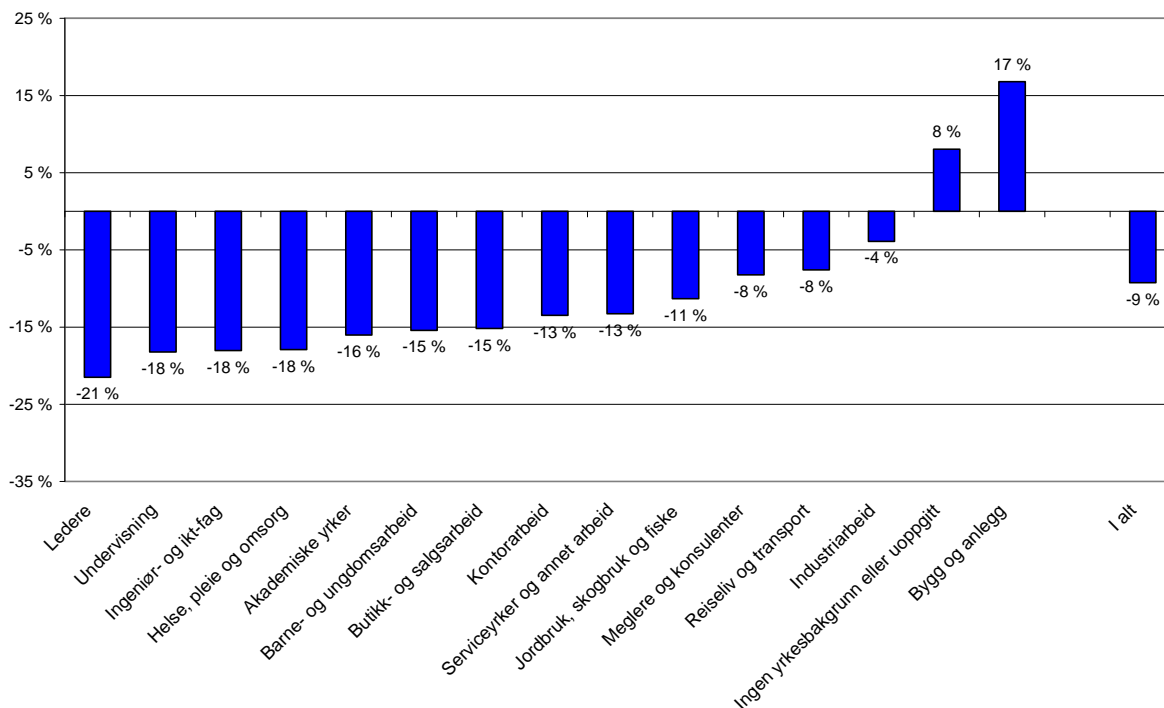
Fortsatt vekst i industriproduksjonen kan i stor grad tilskrives en svært høy ordretilgang gjennom 2007. Ordretilgangen har siden i fjor gått ned, men ordrebeholdningen er fortsatt høy. På grunn av lavere ordretilgang vil også etter hvert ordreservene gå ned. Dette betyr mest sannsynlig at industriproduksjonen vil gå ned framover. Investeringsstatistikk fra 2.kvartal tyder på at investeringene innenfor industri, bergverk og kraftforsyning vil ligge på et noe høyere nivå i 2009 enn i 2008.

Økt ledighet innen bygg og anlegg

Innen bygg og anlegg har arbeidsledigheten økt med 17 prosent fra august i fjor. Også innen industriarbeid, for meglere og konsulenter og innen reiseliv og transport går ledigheten mindre ned enn tidligere. Størst har nedgangen i ledigheten det sist året vært for ledere (-21 %), ingeniør- og ikt-fag, undervisning og innen helse, pleie og omsorg (-18 %).

I prosent av arbeidsstyrken er nå ledigheten høyest innenfor barne- og ungdomsarbeid (3,0 %) og reiseliv og transport (2,4 %). Lavest er ledigheten innenfor ingeniør- og ikt-fag og for ledere (0,7 %).

Figur 4: Prosentvis endring i antall registrerte ledige etter yrkesbakgrunn. August 2007-august 2008.

Kilde: NAV

Ingeniør- og ikt-fag

Ingeniør- og ikt-fag er blant yrkesgruppene som har hatt sterkest nedgang i ledigheten de siste 12 månedene. Nedgangen er spesielt sterk biologer, botanikere, zoologer og tilsvarende yrker (-32 %) og blant dataingeniører- og teknikere (-30 %). Også systemutviklere og programmere (-22 %) har hatt en sterk nedgang.

Undervisning

Innen undervisning har ledigheten gått ned med 18 prosent det siste året. Nedgangen er spesielt stor blant yrkesfaglærere og faglærere i videregående skole (-32 %), lektorer og adjunkter i videregående skole (-22 %) og for grunnskolelærere (-22 %).

Industriarbeid

Innenfor industriyrkene har ledigheten gått ned 4 prosent det siste året. Spesielt har ledigheten økt mye for yrker innen treforedlingsindustrien, men også for yrker som støpere, sveisere og platearbeidere har ledigheten økt.

Meglere og konsulenter

Dette er den yrkesgruppen som har hatt størst økning i ledigheten de siste tre månedene, justert for vanlige sesongsvingninger. For eiendomsmeglere og -forvaltere har ledigheten økt med 45 prosent det siste året, mens det nå er 44 prosent flere ledige finansmeglere.

Bygg og anlegg

Blant bygge- og anleggsarbeidere har ledigheten økt med 17 prosent det siste året. Spesielt blant forskalingsnekkere (90 %), murere (55 %), vei og anleggsarbeidere (46 %) og snekkere

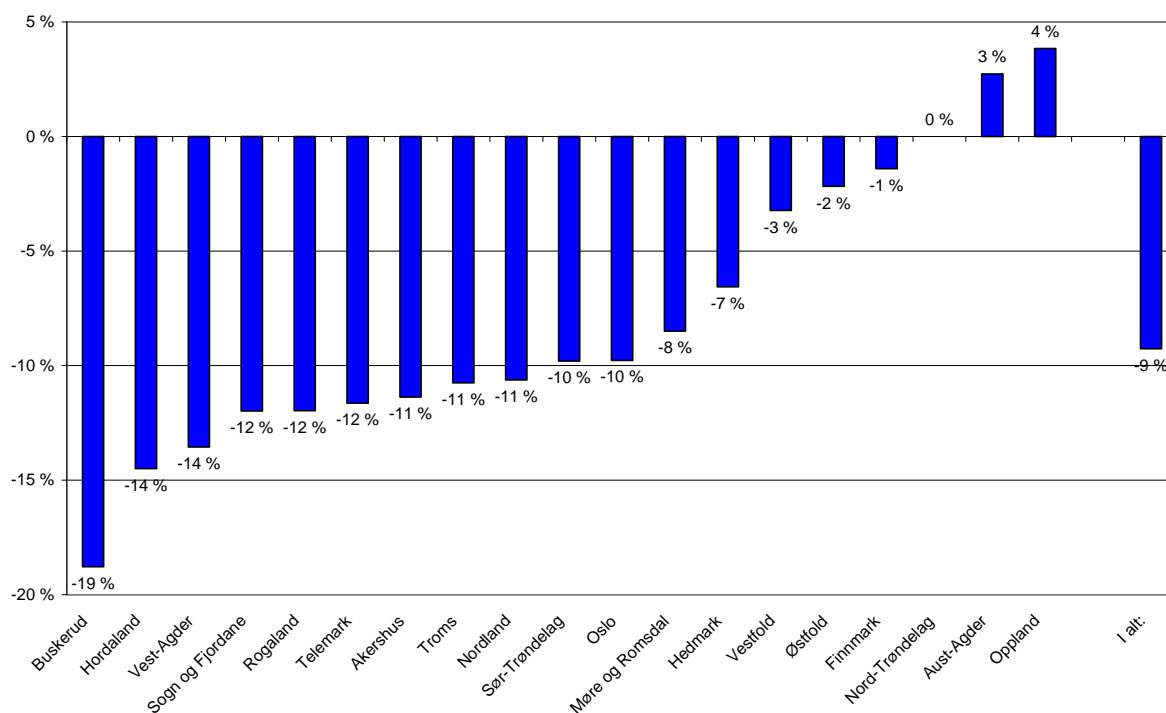
og tømrere (43 %) har økningen vært sterk. For yrker som elektrikere (-13 %) og rørleggere (-5 %) går ledigheten fortsatt ned.

Nedgang i ledigheten i de fleste fylker

Det var færre arbeidsledige i de fleste fylkene sammenlignet med august i fjor. Unntakene er Oppland og Aust-Agder som hadde en økning i ledigheten på henholdsvis 4 og 3 prosent, samt Nord-Trøndelag som har uendret ledighet. I Aust-Agder har ledigheten gått opp hele 31 prosent for menn, mens den er 20 prosent lavere for kvinner enn den var for ett år siden. Økningen for menn har i stor grad kommet for personer fra industrien og bygg og anlegg.

Buskerud, Hordaland og Vest-Agder var fylkene med sterkeste nedgang i ledigheten. Ledighetsnivået er nå lavest i Rogaland (1,1 %) og Sogn og Fjordane (1,2 %). Høyest er ledigheten i Finnmark (3,5 %)

Figur 5: Prosentvis endring i arbeidsledigheten etter fylke. August 2007-august 2008.

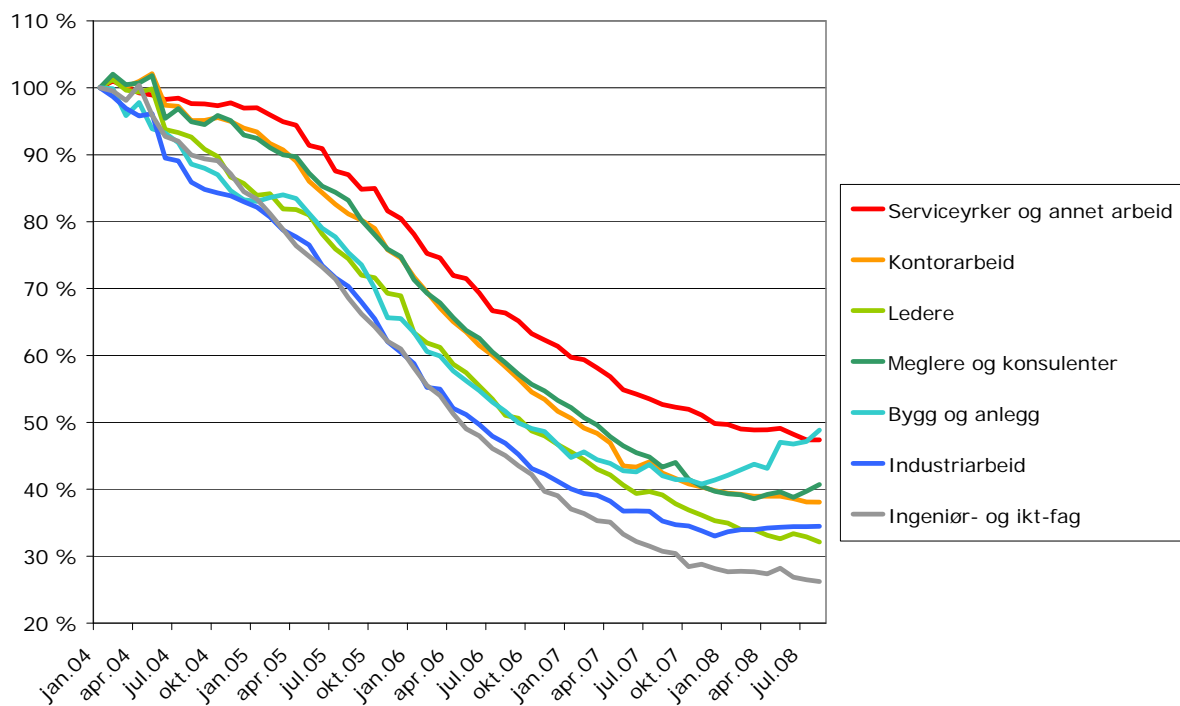
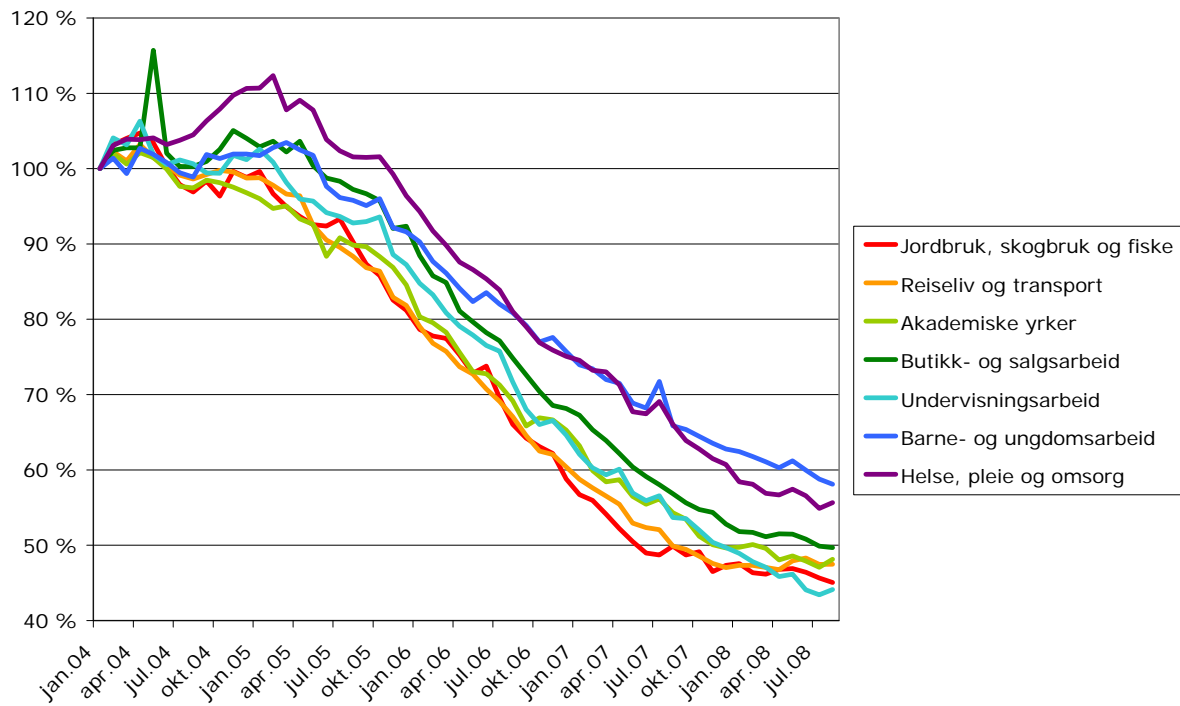
Kilde: NAV

Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

Det er ingen kjente spesielle forhold som påvirker månedstallene for arbeidsmarkedet i august.

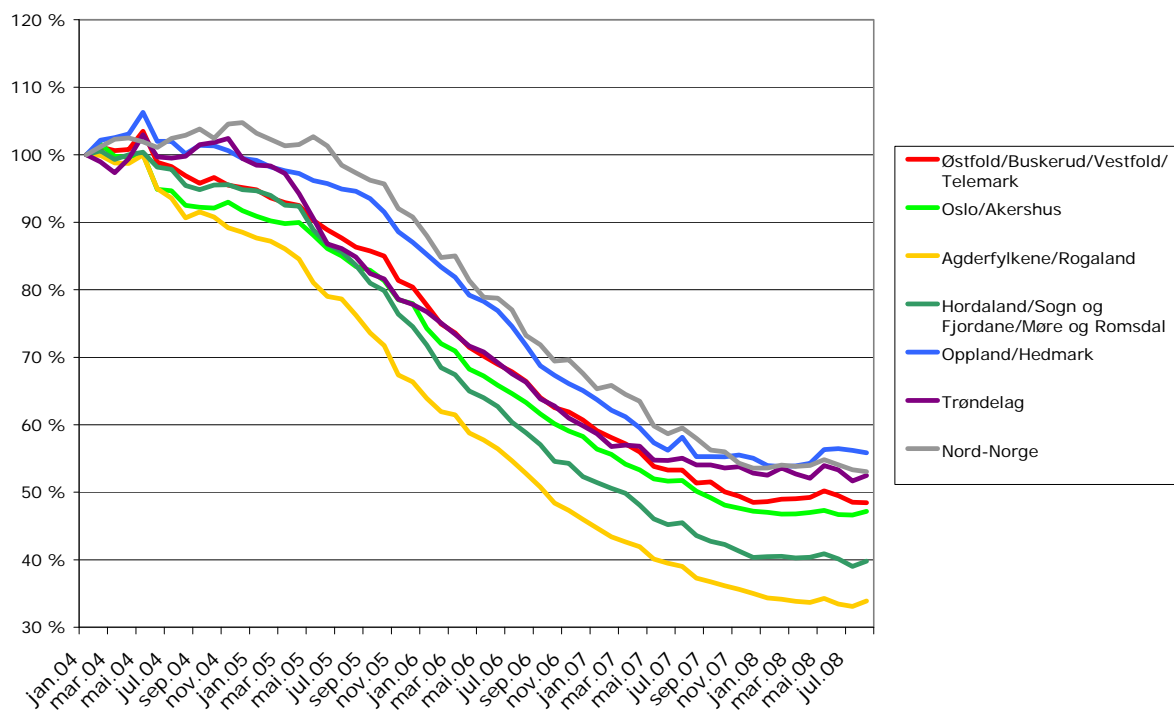
Figurvedlegg

Figur 6 og 7: Utviklingen i summen av registrerte arbeidsløse og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2004 – juni 2008. Januar 2004 = 100. Sesongkorrigererte tall.

Kilde: NAV

Figur 8: Utviklingen i summen av registrerte arbeidsløse og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2004 – august 2008. Januar 2004 = 100. Sesongkorrigererte tall.

Kilde: NAV